

SKUP 2001 – 8

Prosjekt: Heroinby 2002
Medarbeider: Gard Steiro m.fl.
Publikasjon: Bergens Tidende
Publisert: Mars – mai 2001
Medium: Avis
Tema: Samfunn

Metoderapport

1. Involverte journalister og fotografer

Journalist Gard Steiro
Journalist Frode Bjerkestrand
Fotograf Fred Ivar Utsi Klemetsen
Fotograf Håvard Bjelland
Prosjektleder Anne Gjerde

2. Tittel på prosjektet

Heroinby 2001

3. Hvor og når publisert

Publisert i Bergens Tidende våren 2001. Første artikkel trykket lørdag 3. mars. Siste artikkel på trykk lørdag 12. mai. Hovedprosjektet besto av elleve større artikler. I kjølvannet fulgte en rekke nyhetsoppslag. Blant annet et intervju med daværende sosialminister Guri Ingebrigtsen der hun åpnet for at leger og sosialkuratorer skal få anledning til å sette rusmisbrukere på medadonbehandling.

4. Redaksjonens adresser

Bergens Tidende
Boks 7240
5020 Bergen
Tlf: 55 21 45 00

5. Journalistenes adresser

Gard Steiro
Bergens Tidende
Boks 7240
5020 Bergen
arb. 55 21 45 91
mob. 913 83 484

Frode Bjerkestrand
Pandora Film
Georgernes Verft 12
5111 Bergen
arb. 55 90 48 83
mob. 97 97 87 90

Fred Ivar Utsi Klemetsen
Bergens Tidende
Boks 7240
5020 Bergen
arb. 55 21 45 71
mob. 908 95 104

gard.steiro@bt.no { [HYPERLINK mailto:gard.steiro@bt.no](mailto:gard.steiro@bt.no) }

frode@pandora.no

fred.klemetsen@bt.no

Håvard Bjelland
Dagens Næringsliv
Boks 1182
0107 Oslo
arb. 22 00 11 70

havard.bjelland@dn.no

Anne Gjerde
Bergens Tidende
Boks 7240
5020 Bergen
arb. 55 21 46 92
mob. 950 36 675
anne.gjerde@bt.no

6. Redegjørelse for arbeidet

a) I år 2000 mistet 32 mennesker livet i Bergen. Dobbelt så mange som året før. Ved årsskiftet startet Bergens Tidende sitt heroinprosjekt. To journalister ble tatt ut av turnus for å lage en reportasjeserie om byens rusmiljø. Det var på dette tidspunktet ikke bestemte rammer for prosjektet. Målsetning var imidlertid klar. Avisen ville sette et stort samfunnsproblem på dagsordenen. Den enorme økningen i antall overdoser hadde riktignok vært omtalt tidligere, men vi følte at problemstillingen ikke hadde fått det fokus den åpenbart fortjente.

b) Gruppen var første gang samlet i midten av januar 2001. Vi samlet oss om følgende målsetninger:

1. Vi skal presentere overdoseofrene. Tettere og nærere enn tidligere
2. Vi skal presentere misbrukerne. Tettere og nærere enn tidligere.
3. Vi skal presentere fakta og sammenhenger.

Problemstillingen: Hvordan skal vi vekke interesse og skape debatt om rusproblematikken?

c) Problemstillingen ble aldri endret, men vi opplevde at arbeidet var langt mer omfattende enn vi hadde trodd. Spesielt tok kildearbeidet mye tid. Det var svært krevende å arbeide med pårørende som hadde mistet sine nærmeste kort tid tidligere. Misbrukerne var i en livssituasjon som gjorde det vanskelig å gjøre avtaler. I tillegg var det svært tidkrevende å bearbeide kilder i norsk og utenlandsk politi.

d) Det første vi gjorde var å kontakte interesseorganisasjonen for pårørende. Vi hadde flere samtale med ledelsen. Vårt ønske var å presentere hvert enkelt overdoseoffer med navn og bilde. Vi presenterte i brevform prosjektet for pårørende til alle ofrene. Det viste seg snart at bare et fåtall ønsket å stille opp. Vi forkastet derfor vår første idé. I stedet lagde vi en anonym presentasjon av alle ofrene, og to lengre reportasjer om to identifiserte ofre.

Kontakten med rusmisbrukere tok mye tid. Vi brukte flere dager og netter i Nygårdsparken og Strandkaien, de to vanligste møtesteder for sprøytenarkomane. Det tok lang tid å skaffe seg tillit hos kildene. Vi ble etter hvert gode kunder på kafeer på Strandkaien og i nærheten av Nygårdsparken. Flere av kildene var i utgangspunktet skeptisk til å snakke med media. Etter noen kopper kaffe kom likevel historiene.

For oss var det dessuten problematisk at mange av kildene forsvant i prosessen. En ble varetektsfengslet. Andre forlot byen.

Politikildene både i Bergen, Oslo og Sverige var også viktige for oss. Vi hadde møter med ledelsen ved narkotikaavsnittet i Bergen. Av politiet fikk vi også en oversikt over samtlige narkotikabeslag i år 2000. Vi brukte to arbeidsdager på å systematisere tallene i en egen database.

Vårt ønske om å vise sammenhenger viste seg vanskelig uten å se ut av landet. Vi benyttet oss av norske og utenlandske kilder både i Tyrkia, Kosovo og Sverige. Mange var lite villige til å dele informasjon med oss. Vi opplevde at også at byråkratiet, spesielt i Tyrkia, arbeidet mot oss.

De viktigste kildene:

- Pårørende og deres støtteforening
- Rusmisbrukere (både åpne og anonyme)
- Narkotikaavsnittet ved Bergen politidistrikt
- Andre kilder ved Bergen politidistrikt
- Kripos
- Svensk politi
- Tyrkisk politi
- KFOR og UNMIK
- Strax-huset
- Oppsøkende avdeling, Bergen kommune

7. Arbeidstid

To journalister arbeidet fulltid med prosjektet fra slutten av januar til 7. mars. Cirka seks arbeidsuker pluss helger. I tillegg ble det mye overtid. En av journalistene kom opp i 80 timer i februar. Dessuten brukte vi mye av vår fritid til å snakke med pårørende. Mange av dem var usikre på det de nå skulle gjøre, og hadde behov for å drøfte saken flere ganger før publisering. Gjerne utenom arbeidstid.

Regelen var også at hvis vi først hadde oppnådd kontakt med en god kilde i rusmiljøet måtte vi ikke gi slipp på dem før vi var ferdige med jobben. Vi gjorde en gang tabben å forlate en kilde med avtale om å møte henne noen timer senere. Da vi endelig fant henne igjen hadde vi overvåket Strandkaaien i to netter på rad.

8. Spesielle erfaringer

Vår viktigste erfaring er at det finnes mye godt i et miljø mange kun forbinder med kriminalitet og sykdom. Selv om de var syke og i en fortvilende situasjon ønsket mange av de narkomane å bidra til prosjektet. De mente det var viktig å gi sitt bidrag for å opplyse våre lesere. Dette gjaldt i særdeleshet Glenn Nord. Vi forventet ikke det helt store da vi lånte ham en bærbær pc. Glenn Nord hadde imidlertid å ha mye på hjertet. Det viste seg også at han utvilsomt var i stand til å formidle dette uten vår hjelp.

Viktig var det også å se at media virkelig kan sette dagsorden. I ukene etter vår reportasjeserie var fokus rettet mot rusproblematikken i det offentlige ordskiftet. Vi opplevde en strøm av leserbrev og ny debatt om sprøyterom i Bergen. I så måte var prosjektet vellykket.

Hele «Heroinby 2001» er nå trykket som særtrykk. Skolene i Bergen får tilbud om å bruke det i undervisningen. Vi legger ved noen eksemplarer av særtrykkene til juryen. Trykket inneholder også en del nyhetsartikler, leserbrev og kommentarer BT trykket i tilknytning til serien.

NB: Pdf-filene "Glen1" og "Glen2" samsvarer ikke fullstendig med det som stod på trykk. Det mangler blant annet sidetall og en sidehenvisning. Dette skyldes at sidene ble lagret før endelig redigering. Tekst, bilder og utforming skiller seg imidlertid ikke fra det endelige resultatet. Om ønskelig kan vi sende papirkopier av de to sidene.

Bergen 8. januar 2002.01.08

Gard Steiro

Frode Bjerkestrand